Kuntatalousennuste

Suhdanne-ennuste

Kuntarahoitus

Q4/2025

Sisältää: Suhdanne-ennuste, kuntatalousennuste

Huonot uutiset eivät kerro koko kuvaa taloudesta

Keskeiset suhdanneajurit lupaavat nousukäännettä

Suomen talouden elpymistä on saatu odottaa turhauttavan kauan. Kuluvan vuoden bkt-lukujen heikkoudesta huolimatta näköpiirissä on käänteen merkkejä. Vienti ja investoinnit ovat olleet jo hyvän aikaa nousussa ja myös yksityisen kulutuksen näkymä on hiljalleen paranemassa. Kuntien tilanne on aiemmin ennakoimaamme parempi, koska kunnat ovat onnistuneet sopeutustoimissaan. Nousukäänteen viivästyminen ja korkea työttömyys kuitenkin rokottavat myös kuntataloutta.

Kuntarahoitus:
Suomen talouden ennuste, joulukuu 2025
Määrän muutos, %

		2024	2025e	2026e	2027e
Tarjonta	BKT	0,4	↓ 0,3	↓ 1,5	→ 2,0
	Tuonti	-0,8	↑ 1,5	↓ 3,0	→ 2,0
Kysyntä	Yksityinen kulutus	-0,4	↑ 0,0	↓ 1,0	→ 2,0
	Julkinen kulutus	1,8	↓ -2,5	↑ 0,5	→ 0,5
	Investoinnit	-5,0	↓ 0,5	↓ 5,5	↑ 4,0
	Vienti	1,8	↓ 2,0	↓ 2,0	→ 2,0
Muut ennusteet*	Työttömyysaste (15–74v.)	8,4	↑ 9,6	↑ 9,3	↑ 8,4
	Kuluttajahintainflaatio	1,6	↓ 0,4	↓ 1,2	↓ 1,9

Nuolet: ennustetta ↑ nostettu ↓ laskettu → säilynyt ennallaan.

**Ennuste vuosikeskiarvoina. Lähde: Tilastokeskus, Kuntarahoitus*

Suomen kuluvan vuoden bkt-kehitys on jälleen jäämässä selvästi ennustettua heikommaksi. Bruttokansantuote on laskenut, vaikka muualla euroalueella elpyminen jo voimistuu. On jopa puhuttu Suomen taloutta vaivaavasta ”mysteerijarrusta”. Kasvupettymysten vuoksi olemme alentaneet arviotamme vuoden 2025 bkt-kasvusta 0,3 prosenttiin, kun se aiemmin oli 0,5 prosenttia.

> Parin vuoden takainen välttämättömien menoerien raju nousu voi edelleen näkyä varovaisena kuluttamisena.

Suhdannekäännettä on saatu odottaa jo turhauttavan kauan. Ehkä suurin ihmetyksen aihe on ollut yksityisen kulutuksen vaisuus, vaikka korot ovat selvästi laskeneet ja ostovoima parantunut. Talousennusteet ovat todennäköisesti aliarvioineet vuosien 2022–2023 äkillisten hinta- ja korkomuutosten aiheuttaman shokkivaikutuksen kestoa. Venäjän hyökkäyssotaa seurannut energiakriisi nosti sähkön ja polttonesteiden hintoja ennennäkemättömän jyrkästi. Heti perään suomalaisten asuntolainojen keskikorko yli nelinkertaistui vain reilussa vuodessa. Useiden välttämättömien menoerien samanaikainen raju nousu ei hevin unohdu ja voi edelleen näkyä varovaisena kuluttamisena.

Asuntomarkkinoiden pitkittynyt alakulo on puolestaan merkinnyt kovaa iskua kotitalouksien taseille. Vanhojen asuntojen reaaliarvot ovat laskeneet vuoden 2021 huipulta neljänneksellä, mikä on epäilemättä painanut omistusasujien tunnelmia. Kaiken kaikkiaan asuinrakentamisen taannoista ylikuumenemista on aliarvioitu. Myymättömiä uusia asuntoja on edelleen paljon, samoin vapaita vuokra-asuntoja. Kun lainakorot näyttäisivät lisäksi jäävän pysyvästi pari prosenttiyksikköä totuttua korkeammalle, asuntomarkkinoiden tasapainottuminen vie odotettua enemmän aikaa ja rakentamisen toipuminen viivästyy.

> Ilman julkisen kysynnän supistumista kuluvan vuoden bkt olisi plussalla.

Kuluvana vuonna lisää kitkaa kotitalouksien arkeen on koitunut sosiaalietuuksien mittavista leikkauksista sekä työttömyyden odottamattoman voimakkaasta noususta. Vaikka työttömyysasteen kipuaminen yli 10 prosenttiin selittyy paljolti työn tarjonnan kasvulla, eikä niinkään työpaikkojen häviämisellä, kotitaloudet joutuvat silti huomioimaan epäsuhtaisen asetelman työmarkkinoilla. Jos joutuu työttömäksi, on varauduttava siihen, ettei uutta työtä välttämättä heti löydy, koska muitakin työnhakijoita on paljon.

Yksi vähemmän tunnettu – mutta merkityksellinen – Suomen taloutta tänä vuonna jarruttanut tekijä on säästöt julkisessa palvelutuotannossa ja investoinneissa. Ilman niiden negatiivista kasvuvaikutusta, bkt olisi kolmannen vuosineljänneksen jälkeen puolisen prosenttia vuoden lähtötasoa korkeammalla, kun se nyt on puoli prosenttia vuodenvaihdetta matalammalla.

Talouden ytimessä nousu on jo alkanut

Ylätason bkt-lukujen ankeudesta huolimatta taloudessa on kuitenkin käänteen merkkejä. Perinteiset suhdanneajurit, vienti ja yksityiset investoinnit, ovat olleet jo hyvän aikaa nousussa. Vienti kasvoi viime vuonna lähes kaksi prosenttia ja vähintään sama tahti näyttää tänä vuonna jatkuvan. Yksityisissä investoinneissa pohja saavutettiin vuosi sitten ja siitä pitäen kasvua on kertynyt yli neljä prosenttia.

Yksityinen kulutus polkee vuonna 2025 vielä paikallaan, mutta kulutuskysynnänkin näkymä on hiljalleen paranemassa. Kotitalouksien säästämisaste on jo poikkeuksellisen korkea, ja vaikka se ei merkittävästi alentuisikaan, reaalitulojen kasvun pitäisi vähitellen kääntää yksityinen kulutus nousuun. Hitaasti sulava työttömyys, lainakorkojen laskun pysähtyminen sekä maailmapoliittinen epävarmuus pitävät kotitaloudet silti edelleen varovaisina.

> Kulutuskysynnän maltillinenkin nousu tuo vipua vienti- ja investointivetoiseen elpymiseen.

Kulutuskysynnän maltillinenkin nousu tuo kaivattua vipua vienti- ja investointivetoiseen elpymiseen ja ensi vuonna bkt-kasvu selvästi vauhdittuu. Koska vuosi 2026 kuitenkin käynnistyy ennakoitua heikommista lähtökohdista, olemme alentaneet ensi vuoden kasvuennusteemme kahdesta prosentista 1,5 prosenttiin. Rakennusinvestointien elpyminen ja vihreän siirtymän hankkeiden eteneminen tukevat talouden aktiviteettia vuonna 2027 ja kasvu voimistuu kahteen prosenttiin.

Vaikka kasvun elpymiseen voidaan nyt suhtautua aiempaa luottavaisemmin, maailmantalouden epävarmuus pitää suhdanneriskit koholla. Donald Trumpin tullipolitiikan lopullisia vaikutuksia on vielä vaikea arvioida ja geopolitiikan jännitteet voivat synnyttää uusia kriisejä. Lisäksi Yhdysvaltain talous näyttäisi ajautuneen tekoälybuumin varjossa eräänlaiselle vedenjakajalle. Sikäläisillä työmarkkinoilla saatetaan olla lähestymässä keikahduspistettä, jonka ylittymisen jälkeen kasvu oleellisesti hidastuu. Tullien vuoksi myös USA:n inflaatiodynamiikkaan ja keskuspankin ohjauskorkoihin liittyy suurta epävarmuutta.

Kunnat ovat onnistuneet sopeuttamaan talouttaan

Kuntatalousennuste Q4/2025

Manner-Suomen kunnat Miljardia euroa	**2024**	**2025e**	**2026e**	**2027e**	**2028e**	**2029e**
Tuloslaskelma						
Toimintatulot	5,8	6,1	6,1	6,3	6,4	6,6
Toimintakulut	20,7	21,9	22,6	23,4	24,2	24,8
Valmistus omaan käyttöön	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
TOIMINTAKATE (+/-)	-14,6	-15,6	-16,4	-17,0	-17,5	-18,0
Verotulot	14,1	14,0	14,8	15,4	16,1	16,7
Valtionosuudet, käyttötalous	3,4	4,0	4,2	4,2	4,5	4,7
Rahoitustuotot ja -kulut +/-	0,4	0,4	0,2	0,1	0,1	0,0
Korkokulut	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5	0,6
VUOSIKATE (+/-)	3,3	2,9	2,9	2,8	3,1	3,4
Poistot	2,6	2,6	2,6	2,7	2,8	2,8
Satunnaiserät, netto	0,4	0,4	0,2	0,2	0,1	0,1
TULOS	1,1	0,7	0,4	0,3	0,4	0,7
Rahoituslaskelma						
VUOSIKATE (+/-)	3,3	2,9	2,9	2,8	3,1	3,4
Satunnaiserät	0,4	0,4	0,2	0,2	0,1	0,1
Tulorahoituksen korjauserät	-0,4	-0,4	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Toiminnan rahavirta, netto	3,2	2,9	2,9	2,8	3,0	3,3
Käyttöomaisuusinvestoinnit, brutto	4,5	4,5	4,9	5,0	5,2	5,3
Rahoitusosuudet ja myyntitulot	0,9	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0
Investoinnit, netto	3,6	3,4	3,9	4,0	4,2	4,3
RAHOITUSJÄÄMÄ (+/-)	-0,4	-0,5	-1,0	-1,3	-1,2	-1,0
Kassavarat	5,8	5,7	5,6	5,5	5,4	5,3
Lainakanta	19,3	19,7	20,6	21,7	22,8	23,7

Vuosi sitten laadimme kuntatalouden ennustetta synkissä tunnelmissa. Donald Trumpin valinta Yhdysvaltain presidentiksi aiheutti huolta yleisestä suhdannekehityksestä ja heikko työllisyys lisäsi epävarmuutta TE-uudistuksen todellisista kustannuksista. Samaan aikaan kuntataloutta 2020-luvulla tukeneiden erilaisten kertaerien vaikutukset olivat lopullisesti häviämässä. Investointitarpeiden pysyessä korkealla kuntien rahoitusalijäämän odotettiin paisuvan yli puoleentoista miljardiin euroon.

Kunnissa ei ole jääty toimettomiksi.

Kunnissa ei kuitenkaan ole jääty toimettomiksi. Jo viime vuoden tilinpäätösarvioista oli nähtävissä, että kuntien säästötoimet purevat. Sopeutuksen vaikutukset ovat kuluvana vuonna entisestään tehostuneet ja kuntien toimintakate näyttäisi vuonna 2025 olevan yli 200 miljoonaa euroa viime kesäkuun ennustettamme vahvempi. Näin siitäkin huolimatta, että TE-kustannukset nousevat selvästi budjetoitua korkeammiksi. Myös kuntien vuosikate on yltämässä merkittävästi ennakoitua suuremmaksi, vaikka verotulokertymät uhkaavat jäädä selvästi kesän arviotamme pienemmiksi.

Vuosikatteen, nettoinvestointien ja poistojen kehitys
Miljardia euroa

Jarrua on painettu myös investoinneissa. Kun omaisuusmyynneistä saadut tulot samaan aikaan nousevat normaalia suuremmiksi, nettoinvestoinneissa toteuma on jäämässä noin 300 miljoonaa edellistä ennustettamme alhaisemmaksi. Investointien toteutuminen merkittävästi talousarviota pienempänä on toisaalta pikemminkin sääntö kuin poikkeus. Tulevaisuuden kannalta oleellinen kysymys on, missä määrin budjetoituja investointeja on kokonaan peruttu vai onko niitä ainoastaan lykätty.

Odotettua vahvempi vuosikate yhdistettynä investointitahdin hyytymiseen supistaa kuntien kuluvan vuoden rahoitusalijäämän jopa 800 miljoonaa puolen vuoden takaista ennustettamme pienemmäksi. Kuntien nettovelanotto olisi näin jäämässä kutakuinkin edellisvuoden tasolle.

Nousukäänteen viivästyminen haastaa myös kuntataloutta

Kuntien käyttötalouden tulevien vuosien näkymä on muuttunut edellisestä kuntaennusteestamme varsin vähän. Kuntien sopeutustoimet kyllä hidastavat toimintamenojen kasvua hieman odotettua enemmän, mutta vastaavasti verotulojen kehitysura jää suhdannekäänteen viivästymisen vuoksi ennakoitua vaisummaksi. Kuntien vuosikatteen tasolla uusi ennusteemme vuosille 2026–2029 on hyvin lähellä kesäkuista arviotamme.

Kuntien vuosikate ja tulos kääntyvät nousuun vuonna 2028.

Erityisesti ennustejakson alkupäässä kuntien menot kasvavat selvästi tuloja nopeammin. Kuntien menotaloutta rasittavat muun muassa sote-siirtojen täsmäytyksen aiheuttamat valtionosuusleikkaukset sekä palkankorotusten paisuttamat henkilöstömenot. Vuokratulojen supistuminen kuntien omistamista sote-kiinteistöistä puolestaan aiheuttaa tulopuolelle lovea. Näiden tekijöiden vaikutukset alkavat helpottaa vuonna 2028, jolloin kuntien yhteenlaskettu vuosikate ja tulos kääntyvät nousuun.

Käyttötalouden suurimmat haasteet osuvat lähivuosiin, jolloin myös investointitahti pysyy kovana, varsinkin suurissa kaupungeissa. Vuosikatteen tasopudotuksen ja nettoinvestointien kasvun yhteisvaikutuksena kuntien vuotuinen rahoitusalijäämä nousee koko ennustejaksolla yli miljardin euron tasolle, vaikka omaisuusmyyntien vilkastuminen hieman loiventaakin velkaantumisvauhtia. Kunnat näyttävät jonkin verran pienentävän kassavarojaan, jolloin kuntien lainakannan kasvu ei ole aivan yhtä voimakasta kuin rahoitusalijäämän perusteella voisi arvioida.

Kuntien investointeihin ja velan kasvuun liittyy kuitenkin merkittävää epävarmuutta. Esimerkiksi monien mittavien raidehankkeiden ajallisesta etenemisestä ei ole kovin täsmällistä tietoa, eikä niitä siksi ole ennusteessamme huomioitu. Raidehankkeiden suunniteltu toteutuminen voi nostaa kuntien investointeja ja rahoitusalijäämää seuraavan neljän vuoden aikana kumulatiivisesti sadoilla miljoonilla euroilla.

Rahoitusjäämä (+/-)
Miljardia euroa

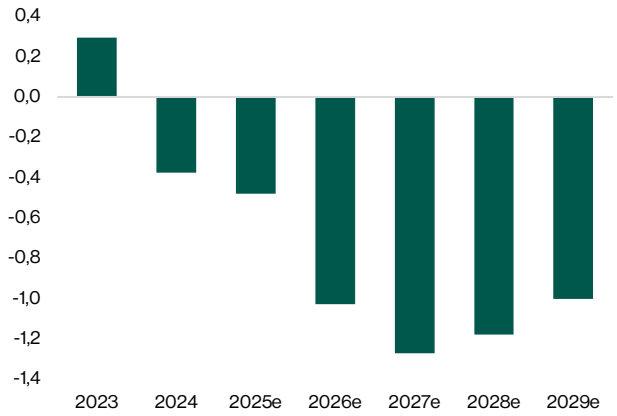

Ensi vuonna kuntaveroprosentti nousee 38 kunnassa ja laskee viidessä. Tuloveroprosenttia nostavien kuntien määrä on kuntatalouden näköpiirissä olevaan epätasapainoon nähden pieni. On mahdollista, että valtionosuusuudistukseen liittyvän epävarmuuden vuoksi kunnat eivät vielä tässä vaiheessa halua tehdä isoja veropäätöksiä. Nyttemmin tiedetään, ettei valtionosuusuudistus etene ainakaan tällä vaalikaudella. Lähivuosina veronkorotuspaine joka tapauksessa kasvaa.

Suurten kaupunkien talousarvioanalyysi: kasvu vaatii investointeja – ja velkaa

Suurten kaupunkien investointitahti ei ole hidastumassa, päinvastoin. Kuusi suurinta kaupunkia vastaa jo yli kolmanneksesta Suomen väestöstä ja lähes puolesta kaikista kuntien investoinneista. Kun mukaan otetaan 21 suurinta kaupunkia, osuudet nousevat yli puoleen sekä väestössä että investoinneissa.

Vielä vuoden 2025 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä investoinnit ovat pysyneet viime vuoden tasolla. Kuuden suurimman kaupungin kohdalla kasvu on noin yhden prosentin luokkaa, 21 suurimman ryhmässä ei sitäkään. Talousarviot kuitenkin ennakoivat, että vuosien 2026–2028 bruttoinvestoinnit kasvavat 0,4–0,5 miljardilla eurolla vuoden 2025 tilinpäätösennusteisiin verrattuna. Kasvu selittyy suurimpien kaupunkien voimakkaalla investointitahdilla.

> Kuuden suurimman kaupungin velat nousevat vuoden 2024 5,0 miljardista yli 9 miljardiin euroon vuonna 2028.

Velkamäärä kasvaa samaan aikaan ripeästi. Kuuden suurimman kaupungin velat nousevat vuoden 2024 noin 5,0 miljardista arviolta 9,3 miljardiin euroon. 21 suurimman kaupungin velkamäärä kasvaisi 5,2 miljardilla vuodesta 2024 vuoteen 2028, joten suurin syy velan kasvulle löytyy kaikkein suurimmista kaupungeista. Investoinnit ovat tosin perinteisesti olleet noin kymmenen prosenttia talousarvioita pienempiä, mikä voi hieman hillitä velkaantumista. Talousarvioiden mukaan velka asukasta kohti kasvaisi 3 000 eurosta aina 5 300 euroon kuudella suurimmalla kaupungilla, kun taas 21 suurimman kaupungin lainakanta asukasta kohden kasvaisi 3700 eurosta 5000 euroon. Isoimpien kaupunkien lähtötaso on ollut koko kuntasektoria alhaisempi, sillä koko maan keskiarvo oli 3 434 euroa asukasta kohti vuonna 2024.

Myös suurilla kaupungeilla on sopeutustarpeita. Talousarvioista näkyy, että ne suunnittelevat omaisuus- ja yhtiöjärjestelyjä velkaantumisen hillitsemiseksi. Kassavarojen käyttö lisääntyy, mikä osaltaan keventää lainatarvetta. Silti 21 kaupungista 11 ennakoi alijäämäistä tulosta vuodelle 2026. Kertyneet ylijäämät estävät kriisiytymisen, mutta kaupungit, joilla puskurit ovat olleet ohuita, ovat joutuneet sopeuttamaan jo etupainotteisesti.

Kaupungit, joilla kertyneitä ylijäämiä on vähän, ovat joutuneet sopeuttamaan etupainotteisesti.

Hyvinvointialueuudistuksen jälkimainingeissa sote- ja pelastustoimen kiinteistöjen järjestelyt jatkuvat myös vuonna 2026. Suurissa kaupungeissa kiinteistöille on edelleen käyttömahdollisuuksia: niitä myydään hyvinvointialueille ja yksityisille kiinteistösijoittajille tai yhtiöitetään.

6 suurinta kaupunkia*
Miljardia euroa

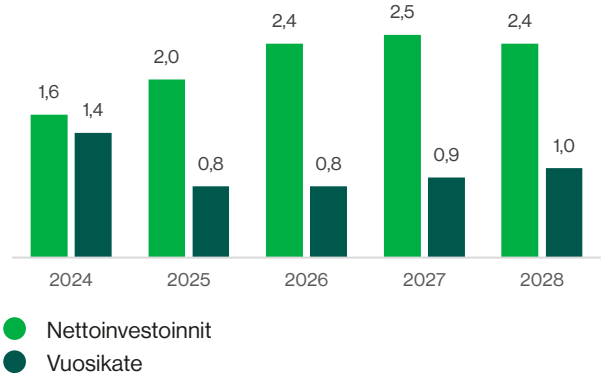

21 suurinta kaupunkia*
Miljardia euroa

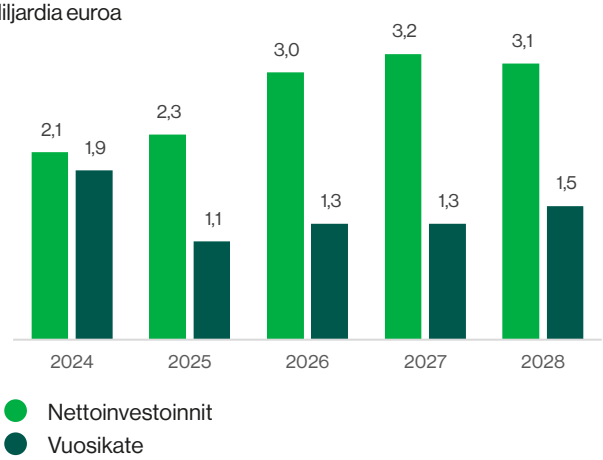

**Tiedot perustuvat suurten kaupunkien alustaviin talousarvioihin ja -suunnitelmiin vuosille 2026–2028.*

Kuntarahoituksen suhdanne-ennusteesta vastaa yhtiön pääekonomisti, valtiotieteiden tohtori **Timo Vesala**. Vesalan näkemyksiin ajankohtaisista talousaiheista voi tutustua suhdanne-ennusteiden ja markkinakatsausten lisäksi myös Kuntarahoituksen Huomisen talous -podcastissa. Podcast löytyy Kuntarahoituksen verkkosivuilta, Spotifysta, SoundCloudista sekä Applen ja Googlen podcast-palveluista.

@TimoVesala Timo Vesala

Kuntarahoituksen kuntatalousanalyysin tuottavat senior analyytikko **Mika Korhonen** ja asiakkuuspäällikkö **Antti Luotola** yhteistyössä pääekonomisti Timo Vesalan kanssa.

Mika Korhonen Antti Luotola